

DN Mariagerfjord Årsberetning 2023

Indledning

Der er pt. overalt meget fokus på natur, miljø og klima. Emner som biodiversitet, grøn omstilling, vedvarende energi, CO₂-afgift, vandmiljø, drikkevand og naturnationalparker er alle centrale arbejdsområder for DN, og både centralt og lokalt prøver vi efter bedste evne at gøre det bedst mulige for naturen.

DN har gennem de sidste 2 år haft en mærkesag, som hedder "mere plads til naturen", men det tager tid at opnå resultater. Lokalt gør vi os nogle tanker om to områder: Maren Mølle Bæk i det gamle Mariager kommune og et dalområde tæt på Hobro. Vi ønsker os større sammenhængende områder, som plejes mere naturvenligt eller som evt. slet ikke skal plejes, men det er vigtigt, at have et godt samarbejde med lodsejerne og have dem med i arbejdet, og det er det vi pt. arbejder på. Mere om dette senere.

På repræsentantskabsmøde i næste måned skal der vælges en eller to nye mærkesager for det kommende år, og her har vi lokalt budt ind med emnet: "Mindre og mere bæredygtigt forbrug". Måske det til repræsentantskabsmødet kommer til at hedde Cirkulær økonomi. Men også vandmiljøet i havet og fjordene er et vigtigt emne, som måske bliver valgt som mærkesag.

Afdelingsbestyrelsen har i også i år arbejdet med mange forskellige emner og sager, og vi vil prøve at redegøre for de vigtigste under nogle overskrifter: Fredninger, større planlægningsprojekter, klagesager, arbejdsgrupper og arrangementer

Fredninger

Vi har stadig gang i en fredningssag, nemlig bakkelandskabet ved Kielstrup Sø.

Kielstrup Sø fredningen

Efter at Fredningsnævnet 30. november 2020 endelig afgjorde fredningen af området, blev sagen anket af Mariagerfjord Kommune, Miljøstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening.

For sidstnævntes vedkommende ikke fordi man var uenig i Fredningsnævnets kendelse, men fordi man var blevet opmærksom på en allerede eksisterende fredning ned mod Mariager Fjord umiddelbart vest for fredningsgrænsen. Man ønskede, at Natur- og Fødevarerklagenævnet skulle tage stilling til en evt. inddragelse af dette område i fredningen

Uanset disse anker skulle klagenævnet under alle omstændigheder inddrages på grund af erstatningens størrelse.

Nu, knap 3 år senere, har Natur- og Fødevarerklagenævnet endelig indkaldt til besigtigelse og offentligt møde 26. og 27. september 2023.

Besigtigelsen var ret omfattende, så nævnets medlemmer kunne få et godt indtryk af det smukke landskab og de mange nye stiforløb. Der var hverken her eller ved det offentlige møde særlig mange indsigelser fra lodsejere.

Miljøstyrelsen og Mariagerfjord kommune kunne ikke støtte, at det tidligere nævnte allerede fredede areal mod vest skulle inddrages i fredningen

Kommunen kunne heller ikke støtte fredningen på grund af de omkostninger, man blev påtvunget.

Alt i alt har fredningssagen nu kørt i mere end 10 år og vi ser frem til en endelig afgørelse, som vi forventer i alt væsentligt vil komme til at følge DN's forslag.

Møder i fredningsnævn

I løbet af året bliver vi indbudt til at deltage i fredningsnævnets

møder her i kommunen. Det drejer sig ofte om mindre dispensationer i forhold til fredningerne, og som regel har vi ingen bemærkninger. Vi har i år deltaget i 5 møder og nogle skriftlige høringer, og det mest spændende er afgørelsen om kommunens tilladelse til en indgangsportal til Panoramaruten i det fredede område ved Sildehagen, Hobro. Her har vi pt. ikke fået en afgørelse.

Overordnet planlægning

Vi holder mindst en gang om året møder med kommunens naturforvaltning og med vandafdelingen.

Møderne indledes ofte med en tur, hvor vi besigtiger et område, hvor vi fra begge sider har nogle interesser i at forbedre naturforholdene. Derefter mødes vi på et af rådhusene og får en god dialog om en række områder af fælles interesse.

Vi ønsker at fortsætte og eventuelt udbygge dette samarbejde, idet dialog stort set altid er en god vej til at få ændret noget.

Energipark Handest Hede

DN Mariagerfjord udarbejdede i slutningen af 2022 i samarbejde med DN's sekretariat et omfattende oplæg, "Energipark Handest Hede, Solcelle- og elektrolyseanlæg, Idékatalog og invitation til samarbejde omkring fremme af biodiversitet ved opførelse af store, grønne energiproducerende anlæg", som 15.dec. 2022 blev sendt til developeren Eurowind Energy.

I løbet af foråret 2022 formidlede DN Mariagerfjord desuden kontakt til firmaet "HabitatVision" i Hornslet, som ville kunne dokumentere biodiversiteten i projekt-arealet før, under og efter installering og ibrugtagning af anlægget.

Den 1. Maj 2023 holdt vi møde med Eurowind Energy i Hobro om status på projektet. Her erfarede vi, at projektet midlertidigt var stillet i bero til dels p.g.a. regeringens uafklarede politik på udbygningen af VE på land og til dels p.g.a. uafklarede forhold omkring udbygning af nettilslutningen af det byggede anlæg.

DN Mariagerfjord er i kontakt med Eurowind og afventer afklaring af disse forhold.

Biogasanlæg Tobberup

I sommeren 2022 stod det klart, at et selskab under Eurowind Energy havde købt projektet "AN Biogas Hobro Nord" af projektselskabet administreret af Agri Nord. Da det nye projektejerskab ville ændre væsentligt på projektet, blev det i samarbejde med Mariagerfjord Kommune besluttet, at der skulle indsendes en ny miljøansøgning med forbedret, som blev afholdt 10. Maj til 8. juni 2023. DN Mariagerfjord vurderede, at der ikke kom væsentlige nye ting frem i forhold til den tidligere miljøansøgning i relation til natur- og miljøspørgsmål.

DN Mariagerfjord er stadig repræsenteret i følgegruppen for projektet sammen med en række borgere, der bliver naboer til det kommende store energianlæg.

Råstofplan

I bestyrelsen behandler vi løbende ansøgninger til nye indvindinger, som behandles efter den gældende råstofplan 2020. Vores hovedfokus er på eventuelle berørte naturområder, hvor vi sikrer os at områder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovgivningen helt friholdes for direkte gravetilladelse og vi forsøger at friholde den beskyttede natur fra indirekte påvirkning fra graveaktiviteten. Dette kunne være i form af påvirkning af vandløb og søer i forbindelse med grundvandssænkning. Dernæst vurderer vi, i hvilket omfang råstofgravningen har indflydelse på naturkvaliteten i området på kort og længere sigt. I tilfælde af inddragelse af intensivt dyrket landbrugsjord til råstofgravning går vores indsats primært på forslag til efterbehandling af området efter at graveperioden er slut, hvor vi i overensstemmelse med DN's politik foreslår, at graveområdet reetableres som naturområde og ikke genetableres som intensivt landbrug. I forbindelse med høring om ny råstofplan 2024 har vi foreslået regionen, at interesseorganisationer som DN

for fremtiden skal medvirke i planlægning af efterbehandling af gravområder, når der udstedes nye gravetilladelser.

Grønt Råd

Der har været en del udskiftning i Grønt Råd. Efter at Jørgen Ussing gik på pension for godt et år siden, blev han afløst af Bjarke Jensen, som igen efter knap et år afløstes af Rasmus Fuglsang Frederiksen. Som ny formand har Grønt Råd nu fået den nye leder af Naturafdelingen, Steffen Thomsen. Endelig har rådets udmærkede sekretær, Anders Horsten, forladt kommunen. Siden DN's sidste årsmøde har der været 4 møder i Grønt Råd.

Flere forskellige emner har været drøftet, enkelte skal fremhæves.

Orientering om fremtidige stipprojekter:

1. Kulturhistorien og ådale ved Mariager
2. Fjorddalene ved Hobro
3. Skoven og mosen ved Arden
4. Yderfjordens landskab ved Hadsund
5. Kattegats kystnatur ved østkysten

Hertil kommer yderligere hæveprojektet.

For fremtiden vil der ikke blive udgivet foldere, men stierne vil kunne findes på www.stiguide Himmerland.

På vores initiativ har vi fået genoplivet Miljøprisen, som har ligget i dvale de sidste par år.

LIFEprojekt Mariager Fjord, der vedrører et vådområde ved Havnø, er midlertidig sat i bero på grund af modstand fra en lodsejer.

Mikael Kau har givet en orientering om Grøn energi og natur, bl.a. i forbindelse med Energipark Handest hede.

I rådet har vi efterspurgt mere synlighed af Grønt Råd. Hvem kender til det og ved, hvad rådet laver? Desværre er man fra kommunens side imod, at der gives information via meddelelser i pressen. Sandsynligvis vil det kun være muligt at orientere på

kommunens hjemmeside, hvilket næppe vil være tilstrækkeligt.

Som navnet siger er Grønt Råd et organ, der giver råd. Men egentlig rådgivning har ikke været særlig efterspurgt. Rådet har derfor fremsat et ønske om at blive mere brugt i den henseende i forbindelse med konkrete problemstillinger, både overfor politikerne og forvaltningen. Ganske vist kan det være svært at opnå konsensus, men det burde være muligt, at afgive flertalsindstilling. Ellers forbliver Grønt Råd en gruppe, der godt nok diskuterer mangt og meget, men uden at det egentlig fører til noget.

Forbedret naturforvaltning

Dalområdet tæt ved Hobro, hvor vi gerne ser forbedret naturpleje, er allerede nu for en stor dels vedkommende forvaltet på en fin måde, hvor der er græsning en hel del af året i ret store områder med en rig flora, men der er også mindre parceller, hvor der er ingen eller kun sparsom græsning, med det resultat at områderne gror til, og det ellers fine blomsterflor kvæles i højt græs og krat. Der vil vi forsøge at formidle et samarbejde mellem ejerne af de store og små lodder, så de forhåbentlig kan blive samlet til større, sammenhængende græsningsområder, der vil give en forvaltning, der fremmer en større artsrigdom.

Klagesager:

Tjørnehegn ved Kongsdal (Dania)

Januar 2023 traf Mariagerfjord kommune en afgørelse om, at det ikke krævede dispensation fra naturbeskyttelsesloven at fjerne tjørnehegn på et naturareal.

Hegnet er placeret nord for Kongsdalsparken på kanten af kystskrænten.

I stedet ville man opsætte elektrisk hegn.

I henhold til lokalplan for Kongsdalområdet blev det i 2005 fastsat, at tjørnehegnet skulle bevares.

Til trods for dette blev hegnet senere fjernet, men blev efter

protester fra bl.a. DN reetableret.

Oprindelig var hegnet 2-3 meter højt, men i 2018 afgjorde kommunen – uden at vi har været orienteret – at hegnet kunne klippes ned til hæk.

Det er imidlertid i sin oprindelige højde, vi ønsker hegnet bevaret. Efter vores mening udgør tjørnehegnet i høj grad en del af naturen i området og har stor betydning for biodiversiteten, bl.a. ved at være opholdssted for fugle og insekter.

Kommunen argumenterer med, at tjørnehegnet vil besværliggøre friholdelse af et elektrisk hegn, hvilket vi ikke er enige i.

Af disse grunde har vi valgt at anke sagen til Natur- og Fødevarerklagenævnet og afventer nu en endelig afgørelse.

Klage over adgangsvej ved campingplads i Mariager

Vi har rykket for svar på vores klage over kommunens afgørelse om, at de har spærret for offentlig adgang langs vandet ved Mariager campingplads; men afgørelsen venter på ubestemt tid.

Slåning af braklagt jord.

Det samme gælder vores forsøg på at få ændret den tåbelige regel om, at braklagt jord skal slås midt om sommeren i planternes blomstringstid, så insekterne ikke kan hente pollen og nektar og blomsterne ikke kan sprede frø. Reglen er endda begrundet i, at det skulle gavne biodiversiteten. Vi så konsekvensen af reglen i Dania kridtgrav i 2022, hvor alle blomsterne inkl. de sjældne orkideer purpur-gøgeurt og sump-hullæbe blev knust i ti tusind vis. Resultatet kunne tydelig mærkes her i 2023, hvor antallet af purpur-gøgeurt kun var en tiendedel og planterne var halveret i størrelse. Men også her trækker Miljøministeriet afgørelsen ud, så skaderne kan fortsætte år efter år landet rundt.

Flisdepot ved Hobro fjernvarmeværk

Sidste efterår truede krigen i Ukraine med at føre til, at det blev svært at skaffe nok energi til vinteren. Hobro Varmeværk

hjemkøbte derfor et kæmpelager af træflis, som man fik kommunens tilladelse til at opbevare i umiddelbar nærhed af værket, og med afløb af overfladevand til den nærliggende Hodals Bæk, som i forvejen har en for høj belastning af bl.a. tungmetaller. Denne tilladelse ankede vi, og kommunen indbød os til dialog om en bedre løsning.

Det endte med, at kommunen trak sin tilladelse tilbage, og i stedet påbød varmeværket at aflede overfladevandet til nedsivning i en grøft, som kunne afspærres i begge ender, og hvor jorden efterfølgende kunne oprensnes. Og det blev tydeliggjort, at man ikke kunne forvente tilladelse igen i næste sæson til et så stort flislager på den beliggenhed. Denne løsning accepterede vi.

Lundgaard Hedevej

DN Mariagerfjord og DN's sekretariat har i mere end 10 år været involveret i sagen om stor mælkeproduktion uden miljøgodkendelse på Lundgaard Hedevej ved Vebbestrup, Hobro.

DN har igennem mange år, påklaget og vundet klager over udvidelser af bedriften – baggrunden har hele tiden været ammoniakdepositionen på den nærliggende natur - senest i 2021. Afgørelsen fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet i oktober 2021 fastsatte en 1-årig tidsfrist for, hvornår der skulle foreligge en ny miljøgodkendelse.

Her et år forsinket, er der endnu ikke blevet lavet en ny miljøgodkendelse, og DN betragter derfor bedriften i dens nuværende størrelse, som værende ulovlig.

På et møde den 3. juli 2023 mellem naboer til mælkeproducenten og DN Mariagerfjord blev det besluttet at tage aktion på den langvarige sag og i samarbejde med DN's sekretariat undersøge mulighederne for at handle på Mariagerfjord Kommunes svigt i sin tilsynspligt og stiltiende accept af virksomhedens langvarige drift på et ulovligt produktions- og miljøgrundlag. Vi afventer i skrivende stund svar fra kommunen på en fornyet henvendelse.

Beretning fra arbejdsgrupper under bestyrelsen:

Fuglegruppen

Fuglegruppen har i år især brugt kræfter på at tjekke yngleaktivitet i så mange redekasser som muligt. Dels for at se, hvor de forskellige fugle yngler, og dels for, i samarbejde med biolog Lars Bo Jakobsen, at få ringmærket så mange unger som muligt. 155 kasser er blevet undersøgt flere gange. Heraf 52 natuglekasser og 58 tårnfalkekasser. Der var aktivitet i 23 uglekasser (44%) og 38 unger blev ringmærket. Hos tårnfalkene var der 21 ynglepar (36%) og 74 ringmærkede unger. Det samlede antal unger var større, da nogle enten var udfløjet eller for små.

Gruppens mursejlerprojekt venter stadig på, at det første par slår sig ned; men imens gør kasserne god gavn for gråspurve, skovspurve og stor gedehams. Lige så usikkert er det med vores forsøg på, at få vandstær og vendehals til at yngle i vores nyopsatte kasser; men vores politik er, at det ikke skal være manglen på kasser, der skal afholde fuglene fra at slå sig ned i Mariagerfjord området. Til Fjordens dag i Stinesminde blev der igen samlet mere end 40 mejsekasse byggesæt af de besøgende.

Gruppen mistede uventet i foråret vores meget afholdte og aktive medlem Kjeld Bernhard Nielsen. Kjeld har været med lige fra starten og er meget savnet. Ære være Kjelds minde.

Biogruppen

Biogruppen har afsluttet sit store projekt "Vildt Smukt" ved at omdanne 13.000 kvm klippede græsplæner til blomstrende vildenge til gavn for bier, sommerfugle og mange andre dyr og fugle. Resultatet kan ses mange steder i kommunen bl.a. ved grundejerforeningen Hohøje i Hobro, i Snæbum og ved virksomhederne Dania Electric og FLS Airloq i Mariager. Biogruppen håber, på den måde, at inspirere andre virksomheder, institutioner og grundejerforeninger til at følge eksemplerne, så vi i fællesskab kan skabe en bedre natur i byerne og derved øge biodiversiteten.

Biogruppen vil fortsat følge med i projekternes udvikling og stå til rådighed med gode råd.

Landbrugsgruppen

Landbrugsgruppen, som ved sin nedsættelse i 2021 bestod af Claus, Steffen og Mikael fra DN Mariagerfjords bestyrelse, søgte i starten at etablere en lokal dialog mellem landbruget, Mariagerfjord Kommune og DN omkring mulighederne for at udtage lokale, kulstofholdige lavbundslande af landbrugsdrift.

Ved flere henvendelser til/møder med MFK har kommunen lovet at indkalde de tre parter til drøftelse af mulighederne. Desværre er dette endnu ikke lykkedes.

Vi vil fra DN Mariagerfjord fortsat prøve at få gang i denne aktivitet.

Arrangementer

Affaldsindsamling

Affaldsindsamlingen fandt sted i uge 13 og søndag d. 2. april havde vi arrangeret indsamling i Hobro, Arden, Hadsund og Mariager. Tilslutningen var noget spredt og i Mariager og Arden alt for ringe. Takket være indsamling fra skoler og børnehaver, nåede vi dog op på at samle i alt 3300 kg, heraf 2000 dåser og 13.000 cigaretskod. Mariagerfjord kommune har som sædvanlig ydet økonomisk støtte til materialer og forplejning, hvilket vi takker for.

Vi håber på endnu større tilslutning næste år, hvor indsamlingen finder sted 8. - 14. april.

Naturens dag

Søndag den 10. sep holdt DN Mariagerfjord i samarbejde med andre lokale foreninger "Naturens dag" på havnen ved Stinesminde.

I år var vejret med os, og der var mange besøgende. Vores telt bød på fuglekassebyggeri, indblik i afdelingens arbejde, fuglesnak, bål og nykogte fjordreje-snacks og en bioblitz med i alt 64 forskellige arter på tavlen...

Danmark Holder vejret

Vi holder vejret i sympati med det gispende hav og de kvalte fisk. Og vi gør det for at manifestere vores sorg og vrede over, at havet flere steder er dødt.

Vi vil have livet tilbage i de danske fjorde og farvande. Vi vil have sat en stopper for den massive forurening med kvælstof fra landbruget. Vi vil have stoppet iltsvind nu!

Dette var oplægget fra DN og 4 andre landsdækkende organisationer til at afholde en landsdækkende demonstration i søndags.

Ca. 60 steder i landet blev der arrangeret demonstrationer, hvor deltagerne kl. 12 skulle holde vejret i 30 sekunder og tage billeder af begivenheden, så de kunne deles i sociale medier. DN Mariagerfjord deltog med arrangementer i såvel Mariager som Hobro, og med 40 deltagere i Mariager var det efter vor viden det bedst besøgte i Nordjylland. I Hobro deltog 15 personer.

Arrangementer i årets løb:

Ud over Fjordens dag, Hold vejret og Affaldsindsamlingen har vi i årets løb afholdt 7 ture med bl.a. emner som fugle, gøgeurter og edderkopper. Desuden to foredrag i samarbejde med FOF Mariagerfjord. Et med Morten D.D. i Mariager og et med Klaus Dichmann i Hobro om de 8 danske uglearter. Begge med særdeles mange deltagere.

Afslutning.

DN har i hele landet 131.700 medlemmer – nogenlunde det samme som sidste år. Lokalt har vi 794 medlemmer i kommunen – 74 flere end sidste år. Vi bestræber os på at sende nye medlemmer et

velkomstbrev, som fortæller om vores aktiviteter og medlemmernes muligheder, hvis de ønsker at være aktive medlemmer. Men også gamle medlemmer må meget gerne melde sig til at være mere aktive, og det er der f.eks. mulighed for, når vi lidt senere kommer til valgene. Og man kan sagtens være aktiv uden at være medlem af bestyrelsen.